

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

YOKSUL KADININ İŞGÜCÜNE KATILIMININ ARTIRILMASINA YÖNELİK MİKRO KREDİ UYGULAMASI VE ELEŞTİRİSİ

Dr. Gürkan Ateş[□]

Ülkeler çoğunlukla, eşitsizliği ve yoksulluğu sadece büyüyerek ortadan kaldıramamaktadır. Dünyada 1990 ve 2005 yılları arasında Devlet düzeyinde alınan önlemler sayesinde yoksul sayısı azaltılabılmıştır. Yoksulluğun azaltılmasında yalnızca ekonomik önlemler ile başarı sağlanamamakta, bunun için yaşam sürelerinin uzatılması, okuma-yazma bilmeyen yetişkinlerin oranının artırılması ve makul bir yaşam standardının oluşturulması gibi konularda da ilerleme sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle, yoksullukla mücadelenin sosyal, ekonomik ve kültürel boyutu bulunmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde kadın-erkek eşitsizliğinin bir sonucu olarak kadının işgücüne katılımı düşük olmakta ve kadının erkeğe olan ekonomik bağımlılığı ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, bahse konu ülkelerde kadın yoksulluğu erkeklere nazaran çok daha yaygın olarak görülmektedir. Yoksullukla mücadelenin önemli bileşeni olan kadın yoksulluğunun ortadan kaldırılması, ancak kadının işgücüne katılımının artırılması yolu ile çözülebilmesi mümkün görülmektedir.

Diğer ülkelere nazaran, ülkemizde kadının işgücüne katılım oranının düşük olması nedeniyle kadın yoksulluğu önemli bir sosyal olgu haline dönüşmüştür. 1974 yılında Muhammed Yunus tarafından uygulanan mikro kredi modelinin, yoksulların ve özellikle kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarında yardımcı olduğunu ve aynı zamanda sosyal iyileştirmelere de yol açtığını göstermiştir. Bu sebeple, Türkiye’de kadının işgücüne katılımının artırılması konusunda, 22.02.2005 tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile mikro kredi uygulaması hayata geçirilmiştir.

Kadının işgücüne katılımının artırılmasına ve dolayısıyla kadın yoksulluğunun önlenmesine yönelik uygulanan mikro kredi modelinin başarısı ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Kadının işgücüne katılımının artırılması ve kadın yoksulluğu ile mücadele kapsamında Türkiye’de uygulanan mikro kredi sistemi ilk başlarda önemli gelişmeler göstermişse de bugün gelinen noktada özellikle kadının istihdama katkısı konusunda yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu kapsamda, mikro kredi uygulamasının başarısını artırmak ve özellikle iş hayatında kadın istihdamını artırabilmek için yeni yasal düzenlemelere ve yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sürdürülebilir büyüme ve kalkınma içinde önemli yeri olan kadının yoksulluğunun azaltılması ve kadının işgücüne katılımının artırılmasına yönelik uygulanan mikro kredi uygulamasının sosyal, kültürel ve hukuki alt yapısı incelenerek hali hazırdaki modelin geliştirilmesine yönelik önerilerdir.

[□] Girne Amerikan Üniversitesi (gurkanates@gau.edu.tr)